

❖ شرح بیماری

- ✓ بافت نرم مغز و نخاع به وسیله ی پرده هایی به نام مننژ محافظت می شوند که سه لایه آن از داخل به خارج عبارتند از :
- ✓ نرم شامه : پرده ظریفی است که روی مغز و نخاع قرار می گیرد.
- ✓ عنکبوتیه : پرده ی ظریفی است که بین سخت شامه و نرم شامه قرار می گیرد و در این فضا مایع مغزی نخاعی وجود دارد.
- ✓ سخت شامه : پرده ی ضخیمی است که سطح داخلی استخوان جمجمه و سطح خارجی عنکبوتیه را می پوشاند.
- ✓ خونریزی زیر عنکبوتیه عبارت است از خونریزی ناگهانی در ناحیه بین دو لایه پوشاننده مغز ، این بیماری می تواند تمامی سنین را مبتلا کند ولی در بزرگسالان ۲۵ تا ۵۰ ساله شایع تر است.

❖ علائم

- در صورت بروز خونریزی زیر عنکبوتیه علائم زیر در فرد ممکن است بروز نماید:
- ✓ سردرد شدید و حاد که غالباً با بیهوشی فرد دنبال می شود.
- ✓ خواب آلودگی، گیجی، تشنج یا اغما
- ✓ درد چشم با حساسیت زیاد به نور.
- ✓ تب و استفراغ.
- ✓ کرختی، ضعف یا عدم توانایی حرکت دادن یک اندام.
- ✓ ضربان قلب و تنفس سریع.
- ✓ سفتی گردن همراه با درد در هنگام حرکت.
- ❖ علل عوامل تشدید کننده
- از عللی که در بروز و ایجاد خونریزی زیر عنکبوتیه دخالت دارند می توان به موارد زیر اشاره نمود:
- ✓ آسیب به سر که شایع ترین علت می باشد.
- ✓ آترواسکلروز یا تصلب شرایین.
- ✓ عفونت در هر قسمت از دستگاه عصبی مرکزی.
- ✓ پارگی یک آنوریسم یا قسمت ضعیف شده یک شریان که از هنگام تولد وجود داشته است. غالباً قبل از پارگی، فشارخون بالا یا تصلب شرایین وجود دارد.
- ✓ مشکلات خونریزی دهنده مانند کم خونی سلول داسی شکل، لوسمی یا سرطان خون و هر اختلالی که عارضه جانبی یک داروی تجویز شده باشد.
- ✓ فشار خون بالا
- ✓ سابقه خانوادگی اختلالات خونریزی دهنده.

❖ عوارض احتمالی

- به دنبال خونریزی زیر عنکبوتیه ممکن است عوارض زیر در فرد ایجاد شود:
- ✓ مرگ یا ناتوانی دائمی
- ✓ عوارض جراحی مانند عفونت و خونریزی
- ✓ عوارض بیهوشی مانند حساسیت به داروها

❖ پیشگیری

- جهت پیشگیری از این بیماری بهتر است که اقدامات زیر انجام شود:
- ✓ از سر در مقابل صدمات محافظت کنید.
- ✓ در اتومبیل از کمربند ، در ورزش های تماسی از محافظ سر و در هنگام دوچرخه سواری از کلاه ایمنی استفاده کنید.
- ✓ در صورت تشخیص آنوریسم آن را درمان کنید.

❖ تشخیص

- پزشک در صورت خونریزی زیر عنکبوتیه اقدامات زیر را جهت تشخیص قطعی انجام می دهد:
- ✓ سی.تی.اسکن
- ✓ ام.آر.آی
- ✓ آزمایش مایع مغزی-نخاعی
- ✓ میلیوگرافی : نوعی تصویربرداری خاص از مجرای نخاعی و طناب نخاعی که مستلزم سوراخ کردن نخاع و تزریق ماده حاجب قابل مشاهده در فیلم رادیوگرافی است.

❖ درمان

هدف از درمان پیشگیری از عوارض حسی-حرکتی می باشد که مستلزم بستری شدن در بیمارستان است. درمان های رایج عبارتند از:

- ✓ جراحی برای توقف خونریزی و برداشتن خون لخته شده.
- ✓ داروهایی که تورم و فشار مغز را کاهش دهند و در صورت نیاز سایر علائم مانند تشنج را کنترل کنند.

❖ فعالیت

در زمان بروز خونریزی زیر عنکبوتیه فعالیت خود را به صورت زیر محدود نمائید:

- ✓ استراحت مطلق در بستر تا برطرف شدن کامل خونریزی
- ✓ پس از درمان در صورتی که برخی از کارکردهای حرکتی خود را از دست داده باشید، کاردرمانی و فیزیوتراپی به شما کمک خواهند کرد تا برای به دست آوردن مجدد مهارت های پایه مانند خوردن، لباس پوشیدن و توال رفتن از اندام های آسیب دیده خود استفاده کنید.
- ✓ پس از بهبودی، تا حدی که می توانید، فعالیت در زمان قبل از ابتلا به این بیماری را از سر بگیرید. بهبودی ۶ تا ۱۲ ماه طول می کشد.

❖ رژیم غذایی و تغذیه

با توجه به وضعیت بیمار رژیم غذایی جهت بیمار به صورت زیر تنظیم می شود:

- ✓ ممکن است لوله ای داخل بینی برای تغذیه یا تخلیه ترشحات معده گذاشته شود و تغذیه از این طریق انجام گیرد.

- ✓ در صورت ثابت ماندن وضعیت و نبود خطر برای بیمار، حرکت دادن و تغذیه دهانی با صلاحدید پزشک آغاز می شود.

- ✓ نکته مهم در مورد این گروه از بیماران، مشکلات بلعی است و تغذیه سریع، می تواند باعث ورود غذا به مجاری تنفسی و ایجاد حالت خفگی یا ذات الریه شود. پس غذا خوردن باید کاملاً با احتیاط باشد و از غذاهای مایع و رقیق شروع و به تدریج به مقدار آن افزوده شود.

- ✓ جهت پیشگیری از یبوست از رژیم پرفیبر (میوه ها و سبزیجات) حاوی سبوس و مایعات فراوان استفاده کنید.

- ✓ از یک رژیم غذایی سالم و کم چرب پیروی کنید.
- ✓ در صورت مصرف الکل یا نوشیدنی های کافئین دار، آن را از رژیم غذایی خود حذف نمایید.

❖ مراقبت

افرادی که دچار خونریزی زیر عنکبوتیه می شوند با توجه به شدت آسیب لازم است جهت پیشرفت علائم و بهبودی نسبی سریعتر مراقبت های زیر را مد نظر قرار دهند:

- ✓ ممکن است مدتی قادر به حرکت نباشید و نتوانید موقع راه رفتن تعادل خود را حفظ کنید و زمین بخورید. پس نظارت و کمک اطرافیان و کارکنان پزشکی هنگام راه رفتن شما ضروری است. به تنهایی اقدام به راه رفتن نکنید.

- ✓ از چرخاندن بیش از حد سر خودداری کنید.
- ✓ در صورت داشتن مزه شور در دهان یا ترشح از محل عمل باید پزشک یا پرستار در جریان قرار گیرند.

- ✓ از سرفه، عطسه و باد انداختن در بینی خودداری کنید. زیرا باعث فشار آمدن به ناحیه عمل خواهد شد.

❖ در چه شرایطی باید به پزشک مراجعه نمایید؟

- ✓ اگر شما یا یکی از اعضای خانواده تان هر یک از علائم خونریزی زیر عنکبوتیه را داشته باشید. این، یک وضعیت اورژانسی است.
- ✓ در صورت بروز عود علائم پس از عمل جراحی

تهیه و تنظیم:

گروه آموزش به بیمار و ارتقای سلامت بیمارستان مهراد